

**Силабус курсу “Історія української етнології”
2020–2021 навчального року**

Назва курсу	Історія української етнології
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра етнології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 гуманітарні науки; 032 історія та археологія
Викладачі курсу	Гілевич Ігор Ярославович, кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології
Контактна інформація викладачів	ihor.hilevych@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Щосереди, 15:00–17:50 год. (Університетська, 1, ауд. 322) або ж онлайн на платформі ZOOM за лінком https://zoom.us/j/96004566894?pwd=TEp4eEkzdllhUG9MYkMrYjJwa3FFQT09 Meeting ID: 960 0456 6894 Passcode: 3Xhhm5
Сторінка курсу	На платформі Moodle http://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=2712
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб самостійно займатися науковими дослідженнями . Тому матеріали курсу покликані не лише ознайомити студента із основними концепціями періодизації історії української етнологічної науки, розглянути передумови, характерні риси та наслідки кожного періоду та етапу в розвитку української етнології на тлі відповідних процесів у світовій науці, а й навчити самостійно розглядати етнологічні праці як пам'ятки історіографії, готувати історіографічні огляди з історії розробки різних проблем з предметного засягу етнологічної науки чи історії вивчення певних ділянок традиційної та сучасної культури українців
Коротка анотація курсу	Дисципліна “ Історія української етнології ” є завершальною вибірковою дисципліною зі спеціальності 032 історія та археологія для спеціалізації “ етнологія ”, яка викладається в V семестрі в обсязі трьох кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Головна мета вибіркового навчального курсу полягає у тому, щоб на основі використання найновіших здобутків української та світової етнологічної науки та інших галузей знань розглянути шляхи становлення і розвитку української етнологічної науки: школами, періодами, методологічними підходами, представниками, проблематикою, науковими проектами, термінологією.
Література для вивчення	Основна література: 1. Борисенко В. З історії української етнології // Українська етнологія:

дисципліни

- Навч. посібник / За ред. В. Борисенко. Київ: Либідь, 2007. – С. 70–92.
2. Борисенко В. Нариси з історії української етнології 1920–1930-х років. – К. : Унісерв, 2002. – 92 с. ; іл.
 3. Глушко М. Етнографічне районування України: стан, проблеми, завдання (за матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ століть) // Вісник Львівського університету. Серія історична. – 2009. – Вип. 44. – С. 179–214.
 4. Горленко В. Ф. Історіографія української етнографії і деякі засади її розробки // Матеріали до української етнології. – К., 1995. – Вип. 1 (4). – С. 24–25.
 5. Горленко В., Кирчів Р. Історія української етнографії (ХІІ – середина ХІХ ст.). – К. : ПоліграфКонсалтинг, 2005. – 400 с. ; іл.
 6. Горленко В., Пономарьов А., Скрипник Г. Еволюція українського народознавства // Українці: Історико-етнографічна монографія у двох книгах. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – Кн. 1. – С. 23–36.
 7. Дельєж Р. Нариси з історії антропології. Школи. Автори. Теорії. – Київ: Видавничий дім “Києво-Могилянської академії”, 2008. – 287 с.
 8. Кирчів Р., Франко О. Становлення і розвиток української етнографії // Етнографія України: Навч. посіб. / За ред. С. А. Макарчука. Вид. 2-ге. – Львів, 2004. – С. 13–31.
 9. Франко О. Навчальна програма з курсу “Історія української етнографічної науки” для студентів історичних факультетів (спеціальність “Етнологія”). – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2005. – 23 с.

Додаткова література:

1. Гілевич І. “Регіональний історико-етнографічний атлас України, Білорусії та Молдавії” і польові дослідження в Україні (середина 1960-х – початок 1970-х рр.) // Народознавчі зошити. – 2011. – № 3. – С. 401–412.
2. Гілевич І. Українська етнографічна наука у першому повоєнному десятилітті та польові дослідження Полісся // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – Вип. 43. – С. 34–53.
3. Горленко В. Ф. Нариси з історії української етнографії та російсько-українських етнографічних зв’язків. – К. : Наукова думка, 1964. – 248 с.
4. Горленко В. Ф. Становление украинской этнографии конца XVIII – первой половины XIX ст. – К.: Наукова думка, 1988. – 213 с.
5. Кирчів Р. Ф. Етнографічне дослідження Бойківщини. – К.: Наукова думка, 1978. – 174 с.
6. Кирчів Р. Ф. Етнографічно-фольклористична діяльність “Руської трійці”. – К.: Наукова думка, 1990. – 339 с.; Львів : ІН НАН України, 2011. – 423 с.
7. Колесса Ф. Історія української етнографії / [передм. Г. А. Скрипник]. – К., 2005. – 368 с.
8. Колесса Ф. Обнова української етнографії й фольклористики на Західних областях УРСР / [упоряд., підгот. тексту, передмова, коментарі, додатки, покажчик Ірини Коваль-Фучило]. – К. : Логос, 2011. – 239 с.
9. Матеріали до біографій етнологів та народознавців України / [укладачі С. М. Ляшко, С. П. Залозна]. – К. – Запоріжжя : Дике Поле, 2001. – 174 с.
10. Наулко В. И. Украинская этнологическая наука: современное

	<p>состояние и перспективы развития // Этнографическое обозрение. – 2003. – № 6. – С. 115–123.</p> <p>11. Сапеляк О. Етнографічні студії в Науковому товаристві ім. Шевченка (1898–1939 р.р.). – Львів, 2000. – 207 с.</p> <p>12. Скрипник Г. А. Етнографічні музеї України. Становлення і розвиток. – К. : Наукова думка, 1989. – 301 с.</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять (з них 32 години лекцій) та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◎ основні періоди та етапи української етнологічної науки з кінця XVIII ст. до наших днів, осередки, специфіку їхньої діяльності, представників та найважливіші праці останніх. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◎ критично опрацьовувати історіографічну літературу; ◎ самостійно розглядати етнологічні праці як пам'ятки історіографії; ◎ готувати історіографічні огляди з історії розробки різних проблем з предметного засягу етнологічної науки чи історії вивчення певних ділянок традиційної та сучасної культури українців
Ключові слова	Етнологія, етнографія, антропологія, фольклористика, народознавство, історіографія, біографістика, наукові центри, польові дослідження, етнографічне музейництво, школи, традиційна та сучасна культура.
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ до історії української етнологічної науки 2. Розвиток етнографічних знань про українців від XII до середини XVIII ст. 3. Розвиток української етнографії в останній чверті XVIII – 20-х роках XIX ст. 4. Формування перших етнографічних осередків в Україні (20–30-ті рр. XIX ст.) 5. Завершення процесу становлення етнографії як науки (40–50-ті рр. XIX ст.) 6. Українська етнографія в 60–80-х рр. XIX ст. 7. Розвиток етнографічних студій в Наддніпрянщині в 80-х рр. XIX – на поч. XX ст. 8. Етнологічні студії в Науковому товаристві імені Шевченка (1895–1914) 9. Наукові дослідження Етнологічних центрів ВУАН (1918 – поч. 1930-х рр.) 10. Основні тенденції розвитку етнологічної науки на західноукраїнських землях у 20-30-х рр. XX ст. 11. Етнологічні студії в період Другої світової війни та повоєнне десятиліття 12. Розвиток етнології в Радянській Україні в 1954–1991 рр. 13. Українська етнологічна наука в діаспорі 14. Основні тенденції розвитку етнологічної науки в незалежній Україні
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру, який виставляється за підсумками роботи в семестрі

Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії України, етнології , основних тенденцій розвитку українського національного руху з кінця XVIII – XX ст., достатніх для сприйняття категоріального апарату етнології , розуміння історіографічних пам'яток XIII–XX ст.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, навчальні проекти, творча наукова робота
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни, необхідний проектор, комп'ютер та лазерна указка
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опрацювання та рецензування рекомендованих лектором публікацій за тематикою лекційних занять (до 1-2 стор., здається на платформі MOODLE до початку відповідного заняття) (також можливе їх обговорення на самій лекції) (10 праць, оцінка за кожену до 3 балів) (максимально 30 балів); • два проміжні тестування на платформі MOODLE (максимально 2x10 = 20 балів), що проводяться за результатами вивчення змістовних модульних частин навчального курсу; • домашня творча письмова робота (історіографічна розвідка про дослідження певної ділянки традиційної культури українців, дослідженням якої студент займається на науковому семінарі) на платформі MOODLE до 1 грудня (максимально 15 балів). Обсяг роботи – не менше 15 друкованих сторінок з відповідним науковим апаратом; • рецензія на одне із запропонованих лектором біографічних досліджень (статей) про когось з українських етнологів (обсягом до 5 сторінок) (здається на платформі MOODLE до 1 грудня) (максимально 15 балів); • підсумкове тестування на платформі MOODLE (максимально 20 балів). <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають домашню творчу роботу із заздалегідь обраної теми. Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших дослідників становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності у творчій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагиату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем (насамперед на платформу MOODLE) виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>

	<p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Періодизація розвитку української етнологічної науки. 2. Основні дослідження з історії української етнології авторів кінця XIX – початку XX ст. 3. Особливості досліджень з історії української етнології в 50–80-х роках XX ст. 4. Наукові студії Романа Кирчіва з історії української етнографії. 5. “Повість минулих літ” як етнографічне джерело. 6. Етнографічні сюжети в полемічній літературі кінця XVI – початку XVII ст. 7. Поема Себастьяна Кльоновича “Роксоланія” як етнографічне джерело. 8. Описи намісництв та губерній підросійської України останньої чверті XVIII – початку XIX ст. як етнографічне джерело. 9. Перші етнографічні експедиції в Україні кінця XVIII – початку XIX ст. 10. Фольклорно-етнографічні дослідження Зоріана Жоленги-Ходаковського на теренах Укарїни в першій чверті XIX ст. (на основі статті: Гримич М. З історії польових досліджень в Україні: Зоріан Доленга-Ходаковський / Марина Гримич // ЕІНС. – 2012. – Вип. 38. – С. 15–21). 11. Харків як центр етнографічних досліджень в Україні в 20–30-х рр. XIX ст. 12. Народознавча спадщина членів “Руської трійці”. 13. Народознавча спадщина Михайла Максимовича. 14. Народознавча спадщина Миколи Костомарова. 15. Етнографічні дослідження Тараса Шевченка. 16. Народознавчі студії Пантелеймона Куліша. 17. Культура і побут українського народу в описах кореспондентів Російського географічного товариства. 18. Діяльність етнографічного відділу Комісії для опису губерній Київського учбового округу. 19. Етнографічна діяльність Південно-Західного відділу Російського географічного товариства. 20. Етнографічні публікації на сторінках журналу “Київська старовина” (1882–1906). 21. Етнографічна спадщина Миколи Сумцова. 22. Польові етнографічні дослідження членів НТШ (кінець XIX – перша третина XX ст.). 23. Етнологічна діяльність Ф. Вовка. 24. Погляди Ф. Вовка на класифікацію народознавчих дисциплін. 25. Вклад Івана Франка у розвиток української етнології.

	<p>26. Народознавчі видання Етнографічної комісії НТШ у Львові.</p> <p>27. Основні тенденції розвитку етнологічної наука на західноукраїнських землях у 20-30-х рр. ХХ ст.</p> <p>28. Основні вектори етнографічних досліджень в регіональних музеях Галичини міжвоєнного періоду (на прикладі музею “Бойківщина”).</p> <p>29. Етнологічний інститут Львівського університету: формування колективу та напрямів діяльності (1924–1939).</p> <p>30. Діяльність Етнографічної комісії ВУАН.</p> <p>31. Стаціонарні дослідження науковців Музею-кабінету антропології та етнології ім.Хведора Вовка: історія, методологія та наукові результати.</p> <p>32. Авторський колектив та проблематика публікацій журналу “Первісне громадянство та його пережитки на Україні”</p> <p>33. Етнографічна діяльність Василя Кравченка.</p> <p>34. Історія та методологія підготовки історико-етнографічного атласу України у 1940-х – 1970-х роках.</p> <p>35. Історія та стан розробки схеми історико-етнографічного районування України (50-ті рр. ХХ – поч. ХХІ ст.).</p> <p>36. Колективні монографії про історико-етнографічні райони України (Бойківщина, Гуцульщина, Полісся, Поділля, Лемківщина): історія підготовки та наукове значення.</p> <p>37. Музеї під відкритим небом в Україні: історія створення, особливості експозиції, основні напрями роботи.</p> <p>38. Основні етнологічні осередки в незалежній Україні (інститути, кафедри, музеї).</p> <p>39. Народознавчі періодичні видання в сучасній Україні.</p> <p>40. Постчорнобильське експедиційне дослідження Полісся України: історія та наукові результати.</p> <p>41. Основні етнологічні осередки української діаспори в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.</p> <p>42. Історія дослідження певного історико-етнографічного району України (на вибір студента).</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.